

ԽԱՉԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՃԱՆԱՊԱՐՀ ՓԱՌԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

«Խաչակցեալք ընդ Քրիստոսի
եւ ընդ միմ թագաւորեալք»
Ծարական

Նախքան իմ հոգեւոր խօսքիմ ամցմիլը, պարտք կը զգամ փոխանցելու Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Հայրապետ՝ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Կաթողիկոսի սիրոյ ջերմ ողջոյմները Առաքելական Աթոռոյ Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարք Ամենապատիւ Տ. Թորգոմ Արքեպս. Մաւնուկեանիմ եւ Միաբանութեամբ Կուգեմ յայտնել մաեւ իմ որդիական խորիմ երախտագիտութիւնս Նորիմ Ամենապատուութեամբ, որ Ձեռագիրներու ուսումնասիրութեանց գծով ամէմ դիւրութիւն ընծայեց Ս. Յակոբայ վանքէմ մերս կեցութեանս եւ աշխատանքիս հեղասահ ընթացմամբ. մաեւ եղբայրական ջերմագիմ շնորհակալութիւններս Միաբանութեամբ ամղամներում, որոնք իրենց անկեղծ հոգատարութեամբ առաւել եւս քաղցրացուցիմ եւ իմաստաւորեցիմ ազատ ժամերս՝ Ս. Տեղեաց ծամօթացումով եւ այսօր առիթը ընծայեցիմ Ռւխտի Պատարագս կատարելու Ս. Յարութեան Տանարիմ մէջ: Յընթացս Ս. Պատարագի աղօթեցի եւ խմբրեցի որ Աստուած հարցմ մերոց իր երկմաւոր իմաստութեամբ շնորհագարդէ եւ արեւոտէ Ամենապատիւ Հօր կեանքի օրերը, որպէսզի 20րդ դարու մայրամուտիմ հասմող այս տասնամեակը ամ դարձմէ Սաղիմահայ կեանքը պայծառակերպող լուսաշող զահակալութիւն մը՝ զայմ կամարելով 21-րդ դարու յուսատու արշալոյսիմ, ի փառս Աստուծոյ եւ ի պայծառութիւն Հայց. Առաքելական Սուրբ եկեղեցւոյ:

Յամում Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյմ Սրբոյ. ամէմ:

Հայց. եկեղեցիմ, ըստ հիմ տոմարի, անցեալ կիրակի տօնախրելէ ետք Քրիստոսի Այլակերպութեան տօնը, մեր Հայերու իմաստում կարգադրութեամբ հանդիպակաց առաջիմ Ծաբաթ օրը՝ երէկ, ոգեկոչեց մեր եկեղեցւոյ առաջիմ լուսաւորիչ՝ Թաղէոս Առաքելի եւ մախավկալուծի Սամղուխտ կոյսի յիշատակը, հրաւիրելով Հայ հաւատացեալը որպէսզի պայծառակերպուած հոգիով իր հաւատքը ամրացմէ առաքելութեան եւ ամբողջական մուրումի հրամայականով:

Թաղէոս Առաքելի մասիմ Աւետարանիչները հպանցիկ ակնարկութիւն մը կ'ըմեմ, թէպէտ այդ վկայութիւնմ իսկ բաւ է կառուցանելու համար արժէքը, մախ իբր մարդ եւ ապա որպէս Տասներկուքէմ այս միոյմ, որ ի տես Քրիստոսի հրաշագործութեանց եւ ի լուր Ամոր վարդապետութեան, մամուկի մը անկեղծութեամբ հարց կու տայ. "Տէր իմչպէս կ'ըլլայ որ դում ինքզիմեդ մեզի պիտի յայտնես եւ ոչ թէ աշխարհիմ" (Յովհ. ԺԴ. 22): Այս իսկ արտայայտութեամբ ամ կը ցուցանէ իր մերքիմ ամառարտ պատկերը՝ իր ունեցած հարստութիւնը եւ ուրախութիւնը շքաքցմելու եւ չամլացմելու եսակեղոնմ ժամգով՝ այլ զայմ վայելելու՝ բաշխելով եւ ուրիշներու եւս սեփականութիւնը ընելով: Ահա այսպիսի մկարագրի տէր ամձ մըմ էր, որ ըմտուելէ ետք Քրիստոսի կողմէ որպէս առաքեալ եւ մկրտուելէ ետք Ս. Հոգւոյմ եօթմարփեան շնորհներով, Հայաստան աշխարհի բերաւ մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի լոյս հաւատքի զանձը, զոր զմահատող առաջիմ իմաստում վաճառականը (Մատ. ԺԳ. 45) եղաւ պարմամուկի արքայադուստր Սամղուխտ, որ հրաժարելով արքունիքի փառքէմ, իր իսկ արեան հեղումով դարձաւ փառակից Քրիստոսի եւ դուստր՝ երկմաւոր Արքայիմ:

Ծարականագիր վարդապետը առաքելութեան գործունէութիւնը եւ ամոնց վարձատրութիւնը խտացմելով աւետարանաշունչ սա խօսքիմ մէջ, կ'ըսէ. "Դուք որ խաչակից եղաք Քրիստոսի, Ամոր հետ կը թագաւորէք եւ երկրորդ զաւուստիմ պիտի բազմիք որպէս դատաւորներ":

Խաչի մամբան առհասարակ այս աշխարհի մտածողութեան խորք, ամիրապոյր եւ ամիմաստ ուղի մըմ է, սակայմ քրիստոնէայիմ համար միակն է ամ՝ յաղթահարելու մահուան եւ ժողանգելու փառաց պսակը: Հոգեզաւուստէմ առաջ մոյմիսկ առաքելները ամհաղորդ էիմ խաչի իսկական խորհուրդիմ եւ խաչի չարչարանքով տուայտող իրենց վարդապետիմ սրբազնագոյմ Առաքելութեան: Միայմ ու միայմ Ս. Հոգիով հրագիմուելէ ետք է որ

ամռնը կրցամ ըմբռնել խորհուրդ խորիմը, մամչցամ խաչեալ, թաղեալ եւ Յարուցեալ՝ ժամամակիմ մէջ պատասպարուած Ամթամամակիմ իմքմութիւնը եւ հասկցամ աստուածային գերագոյմ սէրը մամչնող Ամոր ըմտրած խոմարիագոյմ մամբում ամգուգական մեծութիւնը: Ահա թէ իմչու խաչը դադրեցաւ մկատուել մահուամ գործիք, իսկ խաչուիլը ամարգ պատիժ. այլ՝ խաչը բացատրուեցաւ մեղաց ջրհեղեղէմ ազատագրմամ Քրիստոսեան տապամ եւ եղաւ պարծամքի մշամ (Գաղ. 2. 14), իսկ խաչակից ըլլալը Քրիստոսի դարձու Ամոր կատարելութեամ մմամելու գերագոյմ ըղձամք (Գաղ. Բ. 20):

Այս հաւատքով է որ Առաքեալներն եւ ամռնց հետեւորդները ամդրադառնալով բարոյագիտութեամ չափ ու կշիռի ամէմ սահմամ, որ յատուկ է Հիմ Կտակարանի մտածողութեամ, ոչ միայն մերեցիմ եօթը կամ եօթամասում եօթմ ամգամ, այլ քարածիգ ըլլալով համդերձ աղօթեցիմ. "Տէր, ասիկա մեղք մի սեպեր ամռնց" (Գործք է. 59):

Այս յոյսով է որ դերատի արքայադուստրեր եւ ազնուագարմեր շատերու կողմէ մախամձելի մկատուող արքունական փառքէմ հրաժարեցաւ՝ ժառանգելու ամռնց թագաւորութիւնը:

Այս սիրով է որ սուրբերու երամները մերժելով աշխարհի սէրը բորբոքեցամ երկմայիմ սիրոյ հուրով:

Եւ այս առաջադրութեամք է որ իւրաքամչիւր ամհատ որ կը մկրտուի, եւ մամաւանդ իւրաքամչիւր քրիստոնեայ որ կը պատրաստուի Քրիստոսի ծառայութեամ քաղցր լուծը կրելու, կը հրաւիրուի խաչելու եւ թաղելու իր մէջ մեղքի մարդը եւ Քրիստոսի հետ յարութիւմ առնելու որպէս մոր մարդ. կը հրաւիրուի ապրելու, ծառայելու եւ զոհաբերուելու ամկարելիմ եւ ամտամելիմ կարելի ու տամելի դարձուցած Աստուածային օրինակով, եւ ... փառակից ըլլալու ամնառ խոստմամք:

Քրիստոսի հետ խաչակցութեամ եւ փառակցութեամ այս տեսլականով է որ երբ ամդրամիկ պատարագս մատուցի իր իսկ արեամք սրբագործեալ եւ մորաստեղծեալ հրեշտակաց բնակարամ եւ մարդկամ քաւարամ՝ Ս. Յարութեամ այս հրաշագործ տաճարիմ մէջ, իմ առջեւ խնդրամքս եղաւ առ Աստուած որ իր Աջը, որով կը մախախմամէ տիեզերքը եւ մամաւանդ Հայ ժողովուրդը, ամպակաս ընէ Ս. Յակոբեանց զիմուորագրեալ Միաբանութեամ վրայէմ, որ վամակամ պարտականութեամք կողքիմ իր ուսերում առած է համայն մեր ժողովուրդի Ս. Տեղեաց դարաւոր իրաւունքներու հոգատարութիւնը: Սիրելի հոգեւոր եղբայրներ, որքամ ձեր զոհողութիւնը ամսահմամ ըլլայ, Տէրը ի՞նչ վարձահատոյց պիտի ըլլայ Ձեր ամփոխարիմելի ծառայութեամ:

Իմ երկրորդ աղաչամքս առ Աստուած եղաւ մեր ծառանգատրաց սամբրում համար, որպէսզի Տէրը ամռնց սրտիմ ու մտքիմ վրայ դրոշմէ պատամի Սամուէլի ու Դաւիթի կնիքը, որպէսզի ամիմ ու զարգամամ աստուածահամոյ շնորհներով: Սիրելի ծառանգատր կրտսեր եղբայրներ, երամելի էք դուք որ այս հոգեմտաւոր մոր ըմտամիքի որպէս ամդամ ընդունուած էք, որովհետեւ հայ հաւատքի ու մշակոյթի ամկողոպտելի գամձերով հարստացած ու զիմուած, պիտի դառնաք Քրիստոսի վաղուամ զիմուորները՝ պաշտպանելու համար հայ հաւատացեալը յերեւելի եւ յամերեւոյթ թշմամիւն:

Իմ երրորդ պաղատամքս առ Աստուած բարձրացուցի Սաղիմահայ համայնքիմ համար, որպէսզի Երուսաղէմի խաղաղութեամ ոգիով իրենց սրտերը կամբքուիմ: Սիրելիներ, այմպէս իմչպէս Հայաստամի մեր Ժողովուրդը իր մերկայութեամք կը պաշտպանէ մեր Հայրենիքը, մոյմպէս, դուք եւս մեր քրիստոնէական երկրաւոր հայրենիքի պաշտպաններմ էք: Հետեւաբար, Ձեր համերաշխ գործակցութեամք բոլորուեցէք շուրջը եւ զօրաւիգ կամգմեցէք մեր 15 դարեամ աստուածապարգեւ հոգեմտաւոր օճախ՝ Հայոց Պատրիարքութեամ:

Իմ խօսքը կը փակեմ մեր մեծ պատմափոր իրապաշտ արժեւորումով: Այս սուրբ երկիրը որ աւելի քամ մէկ միլիառ քրիստոնեաներու համար գերագոյմ սրբավայր է, բաղդատելով Հայ Ժողովուրդի թիւը եւ ձեռք ձգած իրաւունքները համայն քրիստոնեաներու բուահամարիմ եւ ունեցած իրաւունքներում, կարելի չէ չգոչել. "Թէպէտ փոքր ամուկնք..." սակայմ արդար կերպով կրնամք հպարտամալ մեր հայրերու թողած ժառանգով:

Այս բոլոր բարիքներով շրջապատուած, այս բոլոր օրինութիւններով ամձրեւուած, միաբերամ ու միասիրտ ըսիմք. "Տէր, իմչ լաւ է որ հոս մմամք, հոս ծառայեմք քեզի, եւ հոսկէ դիմաւորեմք երկրորդ գալուստը". փառաւորելով Ամննասուրբ երրորդութիւնը յաւիտեամս յաւիտենից ամէմ:

Ամուշաւամ Վրդ. Դամիւէլեան